

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

XIV. Apud Silvacum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

TITVLVS XIV.

Apud Silvacum.

SEQVVTVR CAPITVLA QVÆ IN IPSO ANNO, & in ipso mense Novembrio, Domnus Karolus consultu fidelium suorum in Silvatico edidit, & per regnum suum à Missis suis adnuntiari & observari præcepit, sed & Missos suos, sicut subsequitur, per regnum suum ordinavit.

IN nomine sanctæ & individuæ Trinitatis. Karolus gratia Dei Rex dilectis & fidelibus Missis nostris per regnum nostrum constitutis salutem. Sicut vobis notum esse credimus, cum dilectissimo fratre nostro Hlothario apud Valentianas locuti fuimus, & communi consilio cum fidelibus nostris communibus consideravimus ut inter cetera sanctæ Dei Ecclesiæ & nostri principatus ac regni nobis à Deo commissi negotia necessaria, de his quæ subsequuntur vos specialiter ammoneremus; ut sicut hic descripta habentur, unà cum Dei adjutorio, prout meliùs potueritis, strenuè exsequi procuretis, & hoc præsentialiter necessarium opus sine aliqua dilatione vel excusatione, sicut in missaticis conjuncti & deputati estis, simul conveniatis, & hoc ad perficiendum quantociùs inchoëtis, & quantum vel qualiter inde factum habueritis, unusquisque vestrum, sicut in missaticis constituti estis, de unoquoque missatico nobis ad conloquium quod in proximo cum fratribus nostris habebimus renuntiare procuret. Et si contigerit ut aliquis vestrum nostro servitio vel infirmitate aut quacunque occasione detentus fuerit, pro hoc alij non dimittant ut commendata exsequi non studeant; etiam si unus vacaverit à prædictis occasionibus, ipse quantum Deus dederit iussu perficere studeat.

Ista denuncianda sunt populo à Missis nostris.

CAP. I.

NOstri seniores, sicut audistis, parabolaverunt simul, & consideraverunt cum communibus illorum fidelibus de Dei servitio & sanctæ Ecclesiæ ac regni statu, & qualiter vos qui in regno consistitis pacem & justitiam habere possitis. & ordinaverunt Missos per regnum illorum, qui in hoc decerent, quantum Deus adjutorium dederit.

II.

Inter omnes justitias quas ordinaverunt ut unusquisque habeat, primò consideraverunt de honore Ecclesiarum Dei & orphanorum ac viduarum causis, & de re-

galibus justitiis. Tum maximè de raptoribus puellarum, & viduarum causis, & sanctimonialium, & de his qui Presbyteros flagellare præsumunt, & qui Presbyteros de Ecclesiis sine Episcoporum consensu eicere vel recipere, aut censum de manso, vel ex his quæ Domnus & genitor illorum in suis Capitularibus Ecclesiis in immunitate concessit, exigere non timent, & qui censa de rebus ecclesiasticis ad Ecclesias perfolvere detrectant, ut firmiter inquirantur, & acriter distringantur, & plena justitia inde fiat, secundùm quod in Capitularibus avi & patris illorum statutum habetur. & ipsi per certos fidejussores ad præsentiam illius in cujus regno tales inventi fuerint perducantur, ut inde ipse commendet quid de tali homine fiat qui nec Deum timeret, nec contra sanctos canones

canones facere, nec legem & præceptum regum infringere pertineat. salva censura ecclesiastica & episcopalis penitentia vindicta.

III.

Similiter de collectis quas Theudisca lingua herisuzph appellat, & de his qui immunitates infringunt, & qui incendia & voluntaria homicidia & adfulturas in domos faciunt.

IV.

De latronibus autem commendaverunt ut Missi omnibus denuntient in illa fidelitate quam Deo & Regi unusquisque debet & promissam habet, & in illa Christianitate qua pacem proximo unusquisque servare debet, ut sine exceptione alicujus personæ, nec pro amicitia, vel propinquitate, aut amore vel timore, nullus latronem celet, sed illum Missis illorum manifestet, & ad accipiendum illum adjutorium quantum potuerit unusquisque præstet, & per sacramentum hoc Missi illorum firmare faciant sicut tempore antecessorum illorum consuetudo fuit. Et si aliquis Missos illorum non obaudierit, si Regis homo fuerit, per fidejussores ad illius præsentiam perducat. Si autem alterius homo fuerit, senior cuius homo fuerit, illum Regi præsentet.

V.

Commendaverunt etiam ut si alicui denuntiatum fuerit ut ad accipiendum latronem adjutorium præstet, aut aliquis forum inde audierit ut ad latronem accipiendum concurratur, & se inde retraxerit ut ad hoc adjutorium non præstet, si liber homo fuerit, bannum dominicum componat, & si colonus fuerit, sexaginta ictus accipiat. Et si latro ibi occisus fuerit, qui eum occiderit leudem inde non solvat, & nullus illi inde faidam portare præsumat. Quod si quis facere præsumperit, per certos fidejussores ad Regis præsentiam perducat.

VI.

Quicumque autem abhinc in ante latronem receperit, maximè autem illum qui forbannitus fuerit, vel qui illos quos Missi nostri forbannierunt recepit postquam forbanniti ab eisdem Missis nostris fuerunt, secundum quod constitutum est in Capitularibus avi & patris nostri in libro III. capitulo XXIII. si Francus est, cum duodecim similibus Francis juret quod ipse latronem eum fuisse non scisset, licet pater ejus sit, aut frater, vel propinquus.

Tom. II.

Si hoc jurare non potuerit, & ab alio convictus fuerit quod latronem in hospicio suscepisset, quasi latro & infidelis judicetur: quia latro est, & infidelis est nofter & Francorum; & qui illum suscepit, similis est illi. Si autem audivit quod latro fuisset, & tamen non scit profirmiter, aut juret solus quod nunquam eum audisset nec per veritatem nec per mendacium latronem; aut sit paratus, si ille de latrocinio evictus fuerit, ut similiter damnetur.

VII.

Vt quando Missi nostri latronem forbannierint, hoc & Missis aliis & Comitibus scire faciant. Et si de uno missatico in alium fugerit, si in viciniam venerit, pro hoc Missus qui eum forbannivit non dimittat ut eum non persequatur & comprehendat. Et si longius fugerit, Missus in cuius missaticum fugerit, si alodem habuerit, illi tollat, & illum constringat ut illuc velit nolit reveniat, & ibi malum emendet ubi illud perpetravit. Et si in alicujus villam fugerit, & ipsa villa eum contenderit, secundum quod in Capitularibus avi & patris nostri scriptum habetur inde fiat. Et si necesse fuerit, ut justitia non proteleatur, Advocato denuntietur ut ipsum latronem reddat, & eos qui eum contenderint præfentet, ut debitam disciplinam inde sustineant, & emendationem inde congruam faciant. Quod si facere neglexerit usque ad secundam vicem, bannum dominicum inde componat. & sic per fidejussores ad præsentiam eorum deducatur, ut & de illo, & de contradictoribus, & de ipso latrone secundum quod causa conjacuerit sic decernatur, ut ceteri metum habeant.

VIII.

Hoc etiam commendaverunt seniores nostri, ut si hujusmodi malefactores, sicut prædiximus, de uno regno in aliud fugerint, similiter Missi illius, de cuius regno fugerit, ad alios Missos in illo regno, ubi fugit, hoc notum faciant, & illi Missi eos constringant ut ad illud regnum & ad illos Missos reveniant, ut ibi distringi possint ubi malum fecerunt.

IX.

De advenis qui oppressione Nortmannorum vel Britannorum in partes istorum regnorum confugerunt statuerunt seniores nostri ut à nullo reipublicæ ministro quacunque violentiam vel oppressionem aut exactationem patiantur; sed liceat eis conductum suum querere & habere, donec aut ipsi redeant ad loca sua, aut senio-

E

Regino lib.
2. c. 424.

res illorum eos recipiant. Nullus autem eos inferire præsumat, eò quòd loco mercenarij apud aliquem manserint, nec census aut tributum exigere. Quòd si inventus fuerit ex reipublicæ ministris aut alijs quibuslibet contra hoc pietatis præceptum facere aut fecisse, bannum dominicum exinde componat.

X.

Vt omnibus denuntietur qualiter cuncti sint præparati ad quamcunque necessitatem imminentem, ut secundum consuetudinem, prout necessitas evenerit, ad Dei servitium & illorum atque ad defendendam sanctam Dei Ecclesiam & regnum omnes sint præparati.

X I.

Capitula autem avi & patris nostri, quæ in præscriptis commemoravimus, qui ex Missis nostris non habuerint, & eis indiguerint, ut commissæ per illa corrigere possint, sicut in eisdem Capitulis jubetur, de scrinio nostro vel à Cancellario nostro accipiant, ut rationabiliter & legaliter cuncta corrigant & disponant.

X I I.

Vt unusquisque Missus in suo missatico provisionem habeat ut si aliquis de nostris fidelibus per missaticum suum transferit, aut ibi consistens vel commanens rapinas vel depraedationes aut talia illicita fecerit de quibus Deus offendi solet & populus pro oppressione gemere, quatenus hoc subtiliter & veraciter investiget, & nobis renuntiet, qualiter inde nos sic ordinemus ut nec ipsum nec alium hoc agere delectet.

X I I I.

Vt Missi in illorum missaticis curam habeant ne homines nostri aut alij quilibet vicinos suos majores vel minores tempore æstatis, quando ad herbam suos caballos mittunt, vel tempore hiemis, quando marascalecos illorum ad fodrum dirigunt, depraedentur aut opprimant. Et si egerint, hoc etiam, ut prædiximus, veraciter Missi nostri investigent, & nobis renuntient, ut in seniore hoc sic emendemus quatenus homines suos in potestate habeat, & contenti sint debitis, & indebita injustè non appetant.

Post ista capitula sequitur in veteri codice MS. bibliothecæ Bigotianæ fragmentum epistolæ tum à Karolo Rege scriptæ ad Missos, ut reor. dominicos, hoc modo.

Mandamus præterea ut si Capitula Domni avi & genitoris nostri scripta non

habetis, mittatis ad palatium nostrum de more prædecessorum vestrorum Missum vestrum & scriptorem cum pergama, & ibi de nostro armario ipsa Capitula accipiat atque conscribat. Et vos deinde secundum ipsa Capitula Dei justitiam populique à Deo vobis commissi necessarias proclamationes legaliter emendare sollertè vigilantia procuretis. VALETE.

Istud sacramentum jurabunt Franci homines.

Ego ill. adsaluturam, illud malum quod scach vocant, vel tesciam non faciam, nec ut alius faciat consentiam. & si sapuerò, qui hoc faciat, non celabo. & quem scio qui nunc latro aut scacheator est, vobis Missis dominicis non celabo, ut non manifestem. Si me Deus adjuvet & ista reliquæ.

Istud jurabunt Centenarij.

Ego ill. adsaluturam, illud malum quod scach vocant, vel tesciam non faciam, nec ut alius faciat consentiam. & si sapuerò qui hoc faciat, non celabo. & quem scio qui nunc latro aut scacheator est, vobis Missis dominicis non celabo, ut non manifestem. & de Francis hominibus in isto comitatu & in meo ministerio commanentibus nullum recelabo, quantum recordari potuero, ut per brevem vobis Missis dominicis non manifestem. Si me Deus adjuvet & ista reliquæ.

Missi autem & pagi per missaticos qualiter fuerunt tunc ordinati.

I. Hincmarus Episcopus, Ricuinus, Engisculus, Missi in Remtiano, Vonzifo, Stadiniso, Pertiso, Barriso, Camzifo, Catalaunio, Virtudiso, Bagenfoniso, Tardaniso.

II. Pardulus Episcopus, Altmarus, Teodacrus, Missi in Lauduniso, Portiano, Sueffonico, Vrciso, & Vadiso.

III. Immo Episcopus, Adalardus Abba, Waltaudus, Odelricus, Missi in Noviomiso, Vernendiso, Adertiso, Curtriculo, Flandra, comitatibus Engilramni, & in comitatibus Waltaudi.

IV. Folcoinus Episcopus, Adalgarius, Engisculus, & Berengarius, Missi in comitatu Berengarij, Engiscalchi, Gerardi, & in comitatibus Reginarij.

V. Hludouicus Abba, Yrminfridus Episcopus, Ingilvinus, Gotfelmus, Missi in Parisiaco, Melciano, Silvanectensi, Vircafino, Belvacense, & Vindoiliso.

VI. Paulus Episcopus, Hilmeradus Episcopus, Herloinus, Hungarius, Missi in Rotmense, Tellau, Vitnau, Pontiu, Ambianense.

VII. Eirardus Episcopus, Teodericus Abba, Herloinus, Hardoinus, Missi in Aprincato, Constantino, Bagifino, Coriliso, Otlingua Saxonia, & Harduini, Oxmiso, & in Lisuino.

VIII. Dodo Episcopus, Hrotbertus, & Osbertus, Missi in Cinomannico, Andegavenfi, atque Turonico, Corboniso, & Sagiso.

IX. Burcardus Episcopus, & Hrodulfus, & Heinricus Abba, Missi in Blefiso,

Aurelianensi, Vindufniso, Carentino, Durcafino, Duniso, Ebricino, Stampiso, Castriso, Pincefiso, Madreciso.

X. Wenilo Episcopus, Odo, & Donatus, Missi in pago Senonico, Trecafino, Wasteniso, Miliduniso, Morviso, Proviniso, & in tribus Arcifisis, & in duobus Brionifis.

XI. Teutboldus Episcopus, Ionas Episcopus, Isembardus, & Abbo, Abba, Daddo, Missi in comitatibus Milonis, & in comitatibus Isembardi, Auguftuduno scilicet, Matifconense, Divionense, Cabillono, Hatuariis, & in Tornedriso, & in Belniso, & in Dufniso comitatu Attelæ, & in comitatu Romoldi.

XII. Hugo, Gozfo, Nivilungus, Missi in Niverniso, Alciodriso, Avaliso.

TITVLVS XV.

Apud Attiniacum.

HÆC MEMORIALIA CAPITVLA QVÆ SEQVNTVR dedit Missis suis Dominus Karolus anno dominica incarnationis DCCCLIV. in mense Iunio, quando apud Attiniacum cum fratre suo Flothario fuit locutus, ut illa unusquisque Missus in suo missatico per regnum illius exsequi procureret.

CAP. I.

DE Missis pro latronibus, scilicet ut addantur, & suppleantur Missi qui illa peragant quæ in capitulis continentur quæ supra in Silvaco illum edidisse præcipimus.

II. De maritima custodia, ut secundum consuetudinem vigilanter disponeretur.

III. De viis per aquas, videlicet ut ubi noviter clausæ erant aperirentur, sicut antiquitus fuerunt aperte.

IV. De pontibus restaurandis, videlicet ut secundum Capitularia avi & patris sui ubi antiquitus fuerunt reficiantur ab his qui honores illos tenent de quibus antè pontes facti vel restaurati fuerunt.

V. De navibus quæ vadunt sub pontibus, videlicet ut inde teloneum non exigatur.

VI. De advenis quos affligunt ministri reipublice, scilicet ut qui ab illis quos Nortmanni vel Brittones adfixerunt, & ideo mendicando in istud regnum vene-

Tom. II.

runt, vel qui propter adflictionem Aquitanicam huc venerunt, censum vel operationes exegerunt, hoc cum sua lege illis emendent. Et qui deinceps hoc facere præsumpserit, simul cum emendatione dominicum bannum componat.

VII. De latronibus qui nunc nihil mali faciunt, & quod jamdiu fecerunt emendatum habent, & nullus modò super eos clamat, videlicet ut propter hoc modò non puniantur.

VIII. De hominibus qui in banno & in pœnitentia missi sunt, & peius semper faciunt, scilicet ut à Missis capiantur & constringantur.

IX. De monetis & falsariis fabris, videlicet ut diligenter inquirentur & emendentur.

X. De rebus Ecclesiarum in alodem datis, videlicet ut à Missis inquirentur, & describantur, & Regi denuntientur.

XI. De monasteriis circumeundis, id est, ut sicut ordinatum fuit, ita Missi exsequi procurerent.

E ij